

Kerti András – Pándi Erik – Tőreki Ákos
kerti.andras@zmne.hu – pandi.erik@zmne.hu – toreki.akos@zmne.hu

A VEZETÉSI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZER TECHNIKAI ALRENDSZERÉNEK IRÁNYÍTÁSA¹

Absztrakt

Jelen közlemény a vezetési és információs rendszereket kiszolgáló technikai alrendszer irányítási kérdéseivel foglalkozik.

This publication deals with the questions related to the management of technical subsystem of the Command and Information System

Kulcsszavak: *információtechnológia, Magyar Honvédség, VIRTAR ~ information technology, Hungarian Defence Forces, VIRTAR*

BEVEZETÉS

A vezetési és információs rendszer technikai alrendszerének (VIRTAR) irányítása nem lehet más, nem alkalmazhat más módszereket, mint a Magyar Honvédség. Másképpen fogalmazva a VIRTAR irányításának szervesen integrálódnia kell a haderő irányításába, így mielőtt a VIRTAR irányításának kérdéseit feldolgoznánk, át kell tekinteni a Magyar Honvédség irányítási rendjét.

1. A MAGYAR HONVÉDSÉG IRÁNYÍTÁSA

Hazánkban az alapvető kérdések fundamentumaként az Alkotmány szolgál, amely e kérdéskört tekintve a következőképpen fogalmaz: „*A Magyar Honvédség irányítására - ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik - az Alkotmányban meghatározott keretek között kizárólag az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a Honvédelmi Tanács, a Kormány és az illetékes miniszter jogosult.*” [1]. Az Alkotmány tehát rögzíti a legfelsőbb szintű, alapvető irányítási jogosultságokat, amely mellett a Magyar Honvédségről szóló törvény részletezi a feladat- és hatásköröket. A törvényben a Magyar Honvédség irányításáról és vezetéséről a IX. fejezet rendelkezik. A jogszabály tisztázza a szolgálati elöljáró, a hivatali felettes, illetve a szakmai elöljáró, szakmai felettes fogalmát és meghatározza jogosultságait.

A fejezet meghatározza még a Magyar Honvédség felső szintű irányítását és vezetését, amelyet rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanács, „béke” időszakban a honvédelmi miniszter hajt végre.

A törvény a vezetés és irányítás szempontjából még két fontos hivatali (parancsnoki) beosztást nevesít, úgymint a Honvéd Vezérkar főnökét (101. §), valamint a szakirányításért felelős honvédelmi miniszter által kijelölt személyt, aki a Honvédelmi Minisztérium hivatali szervezetének vezetője, de akinek a beosztását a szövegezés nem nevesíti (100. §). E jogkört a 2134/2006. (VII. 27.) Korm. határozat 3. pontja a kabinetfőnök hatáskörébe utalja. A két személy együttműködési kötelezettségét a törvény a 100. § (4) és a 101. § (5) bekezdése írja elő.

¹ a közlemény a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült

A Honvéd Vezérkar főnöke:

- közreműködik a Magyar Honvédség feladatainak teljesítése szempontjából fontos közlekedési és hírközlő hálózat, valamint a légi, sugárfigyelő, jelző- és riasztási rendszerek működőképességének biztosításában;
- a parancsnokságok, csapatok békeidőszaki vezetési rendszere működésének biztosítása érdekében tervezi, szervezi a híradással, az informatikával és a vezetés egyéb területeivel kapcsolatos feladatokat [2].

Az első pontban szereplő rendszerek esetében nem tekinthető egyértelműnek az, hogy milyen módon és kivel kell a közreműködést végrehajtani. A második pont tekintetében felmerül azon kérdés, amely szerint, ha a vezérkari főnök csak a katonai szervezetek békeidőszaki vezetési rendszer működése érdekében tervez és szervez, akkor ki, vagy mely szerv tehető felelőssé a minősített időszak vezetési rendszeréért.

A törvény 102-103. §-ai a katonai szervezetek középszintű irányítását a középszintű irányító szervek vagy más magasabb szintű parancsnokságok élén álló parancsnokok, a katonai szervezetek vezetését a szervezet parancsnokának hatáskörébe utalják. A parancsnok szolgálati hatásköre kiterjed az általa vezetett katonai szervezet működésének minden területére.

2. A KIADVÁNYOK, MINT A VEZETÉS ESZKÖZEI

A vezetés eszközeit szintén a jogszabályokban és az államirányítás egyéb jogi eszközeiben találhatjuk meg a honvédelmi törvény alapján. Ezek alapján a honvédelmi miniszterrendelettel és az állami irányítás egyéb jogi eszközeivel szabályozza a honvédelmi feladatok végrehajtását. A miniszteri utasításban (az állami irányítás egyéb jogi eszköze) kell meghatározni a miniszter irányítása és vezetése alá tartozó szervezetek tevékenységére vonatkozó szabályokat.

A Honvéd Vezérkar főnöke a vezetési hatáskörében parancsot, intézkedést és szakutasítást ad ki. A hivatali felettes egyedi utasítással érvényesíti az akaratát alárendeltjeivel szemben. Részükre a hatáskörébe tartozó és jogszabály által nem tiltott bármilyen utasítást kiadhat.

A legfelsőbb szinten az egyéb belső rendelkezésekről szintén a honvédelmi törvény rendelkezik, amely szerint szakutasításban kell meghatározni a Magyar Honvédség szakmai feladatai ellátásának alapvető szabályait, valamint a haditechnikai eszközök és anyagok üzemeltetésével, karbantartásával, javításával kapcsolatos szakmai-technikai szabályokat.

Intézkedésben állapíthatók meg egyes rendszeresen ismétlődő tevékenységek végrehajtásának szakmai, technikai vagy eljárási szabályai, ideértve a katonai szervezetek működési rendjének és a személyi állomány mindennapi tevékenységének általános rendezését igénylő kérdéseit. A további kiadványokról a vonatkozó HM utasítás rendelkezik, amely alapján rendelkezésünkre áll a szolgálati könyv (szabályzat és alapkörtrína), valamint a főnökségi kiadvány (lehet doktrína, állandó működési eljárások, szövetségi, illetve NATO egységesítési dokumentumok [STANAG, AP stb.], szakutasítás, műszaki leírás, lőtáblázat, kiképzési program, tankönyv, kézikönyv, módszertani és tansegédlet, jogszabályok vagy belső rendelkezések gyűjteménye, ár- és cikkjegyzék, hasonló rendeltetésű külföldi katonai és védelmi kiadványok fordítása, valamint szolgálati könyvnek nem minősülő, de a szabályozott tevékenységet elősegítő egyéb kiadvány).

Vizsgálataink alapján megállapítottuk, hogy jogszabály nem rendelkezik a különböző kiadványok egymáshoz való viszonyáról, sőt az egyes kiadványok tartalmáról sem. Így például nem tisztázott az sem, hogy mit kell tartalmaznia a szabályzatnak és mit az alapkörtrínának, mi a különbség a kettő között, milyen tárgyban kell őket kiadni. Ezen túlmenően a felsorolás nem is tekinthető teljesnek, mert hiányzik a rendszerből a stratégia.

Véleményünk szerint ebben a rendszerben is látszik az a tétovaság, amely a NATO tagságunkból adódik, átvettünk bizonyos dolgokat, de a régieket se mertük elvetni, átnevezni.

Tovább bonyolítja helyzetet a 74/2008. (HK 15.) HM utasítás, amelynek a célja egy új egységes rendszer kialakítása. Ennek az új rendszernek lenne feladata a műveleti képességek alakítása, a műveletek sikeres végrehajtása, a műveletekre való felkészülés és a kiképzés hatékonyságának növelése, a vezetői kontroll erősítése, a belső eljárásrend, az együttműködés rendszerének és a különböző vezetői szinteken jelentkező egyéb katonai feladatok végrehajtásának hatékonysága folyamatos javítása érdekében tapasztalat feldolgozó-rendszer kialakítása és működtetése [3].

A rendszer céljával alapvetően egyetértünk, a probléma véleményünk szerint abban fogalmazható meg, hogy ismételten átvettünk egy működő rendszer egyetlen darabját lényegi kritikai észrevétel nélkül. A tapasztalat-feldolgozó rendszerben tetten érhető az amerikai precedens rendszer, amely azt jelenti, hogyha már volt ilyen tapasztalatunk, akkor azt alkalmazzuk is. Az utasítás lényegében nem rendelkezik arról, hogy a tapasztalati rendszer hogyan illeszkedik a már meglévő vezetési rendszerünkhöz. Az előzőekben már említett, egyes szemszögből kaotikusnak aposztrofálható rendszer már meglévő rendszerekhez fűződő viszonyát tovább bonyolítja az egymáshoz rendezés tisztázatlansága. Felmerülhet továbbá a kérdés, hogy a meglévő, a még ki nem vont nemzeti, vagy a NATO által kiadott dokumentumot használjuk, vagy csak egyszerűen alkalmazzuk a tapasztalat-feldolgozó rendszer adatait.

Azt, hogy a felvázolt probléma nem csak nemzetünk sajátja mutatja jól, hogy a szövetségi rendszerünkben kiemelt feladatként kezelik a különböző területek interoperabilitási kérdéseit. Adminisztratív területen, a szabályozók kiadásakor is törekednünk kellene az interoperabilitás megvalósítására. Erre a felsőszintű akarat meg van az egyik irányból, amikor a NATO előírások hazai alkalmazásának kérdéseit érintjük. A másik irányból tekinthető problémának azon tény, amely szerint saját előírásainkat kellene úgy kidolgozni, hogy azok megfeleljenek a NATO követelményeknek, azonban a megvalósítás elrendelésére nem találtunk kézzel fogható utalást sem a jogszabályok, sem az állami irányítás egyéb jogi eszközei között.

A különböző szakterületek szabályozását előíró NATO dokumentumok legtöbbször beilleszthető egy négyes sémába, amelynek az elemei a politikák, direktívák, irányelvek, valamint egyéb támogató dokumentumok. Amennyiben a vezetési és irányítási dokumentumainkat kompatibilisé akarjuk tenni a NATO-val, két lehetőségünk van:

- a jelenlegi rendszert teljesen felülbírálván, a NATO terminológiát alkalmazzuk, amely azonban nagyon nagy, egyszer elvégzendő munkát jelent;
- a jelenlegi rendszert változatlan formában hagyjuk meg, viszont a már meglévő belső utasításainkat megfeleltetjük a NATO ekvivalens dokumentumaival.

A feladat végrehajtása nem tekinthető egyszerű feladatnak, mert vannak olyan szabályzataink, amelyek nem csak egy NATO dokumentum szintnek felelnek meg hanem többet is felölelhetnek.

3. A VIRTAR IRÁNYÍTÁSA

A szakirányítást végző személy (szakterületén a szakmai felettes vagy előljáró), illetve szervezet feladatai a következőképpen foglalhatók egybe:

- belső rendelkezéseket ad ki a jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei végrehajtására;

- intézkedik a szakmai tevékenység végrehajtásával kapcsolatban, a közvetlenül alárendelt szervezetek, illetőleg a Magyar Honvédség szaktevékenységet ellátó szerveire vonatkozóan;
- feladatkörébe tartozó információkat ad és kér;
- szakterületének körébe tartozó jogszabályokat és döntéseket készít elő;
- véleményezési jogot gyakorol;
- ellenőrzi az alárendelt szakmai szervezetek tevékenységét, illetőleg – a miniszter nevében és megbízásából - az alárendelt katonai szervezetek parancsnokainak és más szolgálati előjáróinak szakmai tevékenységét;
- a szakterülethez tartozó, általa irányított tevékenység egységes gyakorlatának kialakítása érdekében dönt a végrehajtás során felmerült vitás kérdésekben, illetőleg állásfoglalás kiadásával biztosítja a szakmai feladatok egyöntetű végrehajtását [4].

A VIRTAR szakmai vezetése egy fontos dologban különbözik a többi szakmai tevékenységben méghozzá abban, hogy nem csak a szakmai alárendelt feladatait kell vezetnie, hanem felügyelnie kell egy működő rendszert is. E tevékenységekről az Összhaderőnemi Doktrína meghatározza, hogy a híradó és informatikai rendszer vezetése magában foglalja a hadműveleti és az üzemeltetést irányító funkciókat. A hadműveleti vezetés a rendszer tervezőszervező tevékenységét foglalja magában és a híradó és informatikai irányító pontról történik. A rendszer üzemeltetésével (fenntartásával, kiszolgálásával) kapcsolatos tevékenység a hálózat-felügyeleti központból valósul meg.

Figyelembe véve azonban azt, hogy a jelenleg is üzemelő hálózatok (híradó, valamint az informatikai) korszerű átviteli szabványokra alapulnak [5], illetőleg a NATO szakemberei gyakorlatilag a hálózat nyújtotta képességek erőteljes továbbfejlesztésében gondolkodnak, a Magyar Honvédségben is szükséges létrehozni a számítógép veszélyjelző és incidenskezelő központot, NATO terminológiát használva CIRC-et.

4. JAVASLAT A VIRTAR TERVEZŐ ÉS SZERVEZŐ MUNKA IRÁNYÍTÁSÁNAK KIALAKÍTÁSÁRA A MAGYAR ÉS NEMZETKÖZI SZABVÁNYOK ALAPJÁN

Véleményünk szerint a Magyar Honvédség előtt álló fejlesztési feladatok, vagyis a hálózatközpontú környezetben való alkalmazás képességének kialakítása megköveteli a VIRTAR korszerű szemléletű vezetésének bevezetését. Bármiféle vezetési rendszert is alakítunk ki célszerű azt írásban rögzíteni. Erre azért is szükség lehet, mert az elmúlt évek tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy bármely szervezeti egységben, így az irányítást végrehajtó szervezetekben is nagy a fluktuáció, így egy leírt módszer esetében nem kell minden kidolgozói és alkalmazói munkát előről kezdeni.

Az előző fejezetben láthattuk, hogy a NATO és így a Magyar Honvédség előtt álló egyik legnagyobb feladat a hálózat nyújtotta képesség kialakítása, így azt is láthattuk, hogy ez nem csak kifejezetten katonai feladat, ebben részt vesznek majdan különböző kutató bázisok és polgári szervezetek is.

Egyik kiemelt feladatként mutattuk be az egységes vezetési szemlélet kialakításának kérdéskörét. A különböző nemzeteknek és szervezeteknek jelenleg nincs egységes vezetési rendszerük, így egy új megoldás kialakítása során példaként jöhet számításba egy, a polgári életben már bevált, nemzetközi szabványokon alapuló vezetési rendszer. A híradó és informatikai rendszerekben a szakterületektől függően az alábbi szabványokon alapuló rendszereket érdemes vizsgálatok tárgyává tenni [6]:

- MSZ EN ISO 9001 Minőségirányítási rendszerek;
- MSZ EN ISO 14001:2005 Környezetközpontú irányítási rendszerek;
- MSZ ISO/IEC 20000:2007 Informatika. Szolgáltatásirányítás;

- MSZ ISO/IEC 27001:2006 Informatika, biztonságtechnika, az információbiztonság irányítási rendszerei.

A felsorolt szabványok mindegyike a folyamatszmléletű megközelítést, a PDCA modellt alkalmazza előírásaihoz. A folyamatszmléletű megközelítés metodikájának hatékony bemutatására megítélésünk szerint a 9001-s szabvány alkalmas, az alábbiak szerint: „*Ahhoz, hogy egy szervezet eredményesen és hatékonyan tudjon működni, meg kell határozni és irányítani kell számos, egymással összefüggő folyamatot. Bármely tevékenység, amely erőforrásokat használ, és amelyet úgy irányítanak, hogy bemeneteket kimenetökké alakítsanak át folyamatnak tekinthető. Az egyik folyamat kimenete gyakran egyben a következő folyamat közvetlen bemenetét is jelenti.*” [7].

A minőségirányítási szabványcsalád alkalmazása a közzsférában és ezen belül az információs rendszerekben nem új keletű, amelyet bizonyít az Informatikai Tárcaközi Bizottság (ITB) 1996-ban kibocsátott 9-es számú ajánlása. A 9000-es szabványcsalád eredetileg termelő szervezetek számára került kifejlesztésre, azonban a továbbfejlesztések alkalmával megállapításait általánosították annak érdekében, hogy azok mindenfajta szervezetre alkalmazhatók legyenek. Az ITB 9-es ajánlása [8] a minőségirányítási rendszer kialakításának folyamatát három fő fázisra osztja, amelyek:

- Első fázis: A minőségirányítási rendszer meghatározása, ami alapvetően egy hatáselemzés és tényfeltárás elvégzését jelenti, amely meghatározza a szervezet „egészségi állapotát”;
- Második fázis: A minőségirányítási rendszer kialakítása, amelynek során költséghatékony „terápiát” alkalmaznak és kiképzik a munkatársakat a „megelőzés technikáira” annak érdekében, hogy a szervezet „állapota” javuljon, vagy legalábbis ne romoljon;
- Harmadik fázis: A minőségirányítási rendszer javítása, amely a folyamatos önjavítást célozza meg a vevőktől, illetve a gazdálkodásból származó haszon növelése érdekében.

Ezt a három fázist az ajánlás összesen további nyolcvanhat feladatra bontja. Természetesen, ha valaki be akar vezetni egy minőségirányítási rendszert nem kötelező követni ezt a felosztást, a számokkal csak a tennivalók mennyiségét szerettük volna bemutatni. A minőségirányítási rendszert csak a rendszerben dolgozók, illetve a rendszert teljesen átvizsgáló szervezetek képesek eredményesen kialakítani.

5. A VIRTAR ÜZEMELTETÉSÉVEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK. A HÁLÓZAT FELÜGYELET ÉS A SZÁMÍTÓGÉPES INCIDENSKEZELŐ KÖZPONT FELADATAI

A híradó és informatikai rendszer vezetése magába foglalja a hadműveleti és az üzemeltetést irányító funkciókat is. Az üzemeltetést irányító funkciók két részből kell, hogy álljanak, a hálózat felügyelet, valamint a veszélyjelző és incidenskezelői feladatokból.

5.1. Hálózat felügyelet feladatai

A feladatot jelenleg a MH Támogató Dandár keretében működő hálózat-felügyeleti központ látja el, amelynek a deklarált feladata: „*Az MH zártcélú híradó és informatikai hálózatának központiüzem-felügyelete, menedzselése, a menedzsmentrendszer üzemeltetése, a szerviztevékenység központi irányítása, országos szintű műszaki nyilvántartás vezetése.*” [9]. Részleteiben az alábbiakat jelenti:

- Szoftveres és hardveres frissítések végrehajtása;
- A rendszer felügyelete;
- Kapcsolattartás;
- Működőképesség ellenőrzése, hibák javítása;
- Híradó és informatikai támogatás végrehajtása;
- Naplófájlok kezelése;
- Véleményezés, bedolgozás;
- Tudakozó és helpdesk.

5.2. Számítógépes incidenskezelő központ (CIRC) feladatai

Megítélésünk szerint a CIRC feladatait a már bevált gyakorlatokra célszerű építeni. A tervezés során a következő feladatrendszerek kerülhetnek előtérbe:

- Jelzések és figyelmeztetések adása;
- Értesítések a szervezeteknek;
- Biztonsággal kapcsolatos információk terjesztése;
- Incidenskezelés;
- Sérülékenység kezelés;
- Kártékony informatikai termékek kezelése, jelentése a szervezeteknek.

6. A VIRTAR VEZETÉSI SZINTJEI

Kitüntetett kérdésnek tartjuk annak eldöntését, hogy a fentiekben tárgyalt vezetési funkciók mely szinteken kell, hogy megjelenjenek. Véleményünk szerint a békevezetésnek nem szabad különbözőnek lennie a „hadműveleti” vezetéstől, ezért a kérdés tisztázása során az Összhaderőnemi Doktrínát kell elsődlegesen figyelembe venni, amely anyagban megtalálható tézis, hogy a híradó és informatikai rendszerek vezetése érdekében a katonai felső vezetés és a középszintű vezető szerv állít fel és működtet híradó irányító és hálózatfelügyeleti szolgálatokat. Megfogalmazza továbbá, hogy vezetési elemeket ki kell egészíteni az MH CIRC-cel. A CIRC korábban bemutatott feladatai alapján azonban belátható, hogy elegendő egyetlen szinten, a felső vezetés szintjén létrehozni azt, mivel az alsóbb szinteken létrehozni tervezett incidenskezelő központok megítélésünk szerint csak felesleges redundanciát vinnének a rendszerbe.

ÖSSZEGZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK

A vezetési és információs rendszer technikai alrendszerének (VIRTAR) irányítása nem lehet más, nem alkalmazhat más módszereket, mint a Magyar Honvédség általános vezetése, vagyis a VIRTAR irányításának szervesen integrálódnia kell a haderő vezetési struktúrájába. Jelenleg a Magyar Honvédség vezetését a szolgálati elöljárói, illetve a szakmai vezetés jellemzi. A vezetés eszközei a különböző kiadványok. A nyílt formában jelenleg elérhető dokumentumok alapján nehezen látható át a vezetési rendszer elemeit képező dokumentumok (utasítások, szabályzatok, főnökségi kiadványok, doktrínák stb.) struktúrája, az egymáshoz való viszonyuk kiszámíthatatlan. E jelenség problémaforrást generál, mert nehéz az anyagokat a szövetségi rendszer által megkövetelt sémába illeszteni, vagyis adminisztratív területen, a szabályozók kiadásakor is törekednünk kell az interoperabilitás megvalósítására.

A különböző dokumentumok kidolgozásakor elkötelezetteknek kell lennünk, hogy kifejlesszük, elfogadjuk és megvalósítsunk fogalmakat, doktrínákat, folyamatokat és

mintákat, amelyek alapján elérjük és fenntartsuk az interoperabilitást. Ez a kompatibilitás, felcserélhetőség, azonosság szükséges szintjének létesítését igényli hadművelleti, eljárási, anyagi-technikai és adminisztratív területen is.

A VIRTAR vezetése a szakmai vezetés körébe tartozik. Megállapítható azonban, hogy a három szakterület, úgymint az adatfeldolgozás, az adattovábbítás, illetve az adatbiztonság vezetése nincs egy kézben, a közöttük levő viszonyok jogszabályilag jelenleg nem rendezettek. A VIRTAR szakmai vezetési rendszerét megvizsgálva látható, hogy a többi szakmai vezetési rendszerhez képest fellelhető egy komoly eltérés is, ami nem más, minthogy a szakmai vezetésnek folyamatosan felügyelnie kell egy működő rendszert is.

A VIRTAR irányítási dokumentumrendszerében tovább bonyolítja a helyzetet, hogy az egyetlen érvényben levő szabályzat is elavult. Igaz, annak ellenére, hogy nincs egységes szabályzat a gyakorlati élet kikényszerítette a működőképességet, így mind a VIRTAR, mind annak irányítása is alkalmazható volt, amely tevékenységnek legjobb példája a Magyar Honvédség által végrehajtott missziós feladatok. Ezek nem lehettek volna sikeresek a megfelelő szintű és biztonságos híradó és informatikai támogatás nélkül.

Ennek ellenére meggyőződésünk, hogy szükség van a mindhárom szakterületet átfogó dokumentumrendszer kialakítására. Véleményünk szerint a Magyar Honvédség előtt álló fejlesztési feladatok hálózatközpontú környezetben való alkalmazási képessége megköveteli a VIRTAR korszerű szemléletű vezetését. Bármely vezetési rendszert is alakítunk ki, célszerű azt írásban rögzíteni.

Az Magyar Honvédség előtt álló egyik legnagyobb feladat napjainkban a hálózat nyújtotta képességek kialakítása. Bemutattuk, hogy ez nem csak kifejezetten katonai feladat, ebben részt vállalnak a különböző kutató bázisok és polgári szervezetek is. A különböző nemzeteknek és szervezeteknek jelenleg nem egységes a vezetési rendszerük, az egységesítés eszköze lehet a polgári életben már bevált nemzetközi szabványokon alapuló vezetési rendszer.

Jelen közleményünkben megvizsgáltuk annak lehetőségét, hogy a polgári életben alkalmazott minőségirányítási szabványcsalád alkalmazása mennyire lehetséges erre a feladatra. Megállapítottuk, hogy a 9000-es szabványcsalád eredetileg termelő szervezetek számára került kifejlesztésre, azonban a továbbfejlesztések alkalmával megállapításait általánosították annak érdekében, hogy a szabványban meghatározott követelmények minden szervezetre alkalmazhatók legyenek, azok típusától, méretétől és az általuk előállított termékfajtáktól függetlenül.

A megvalósíthatósági elemzésemet tekintve összességében megállapítható, hogy a VIRTAR irányítási keretrendszerét ki lehet dolgozni a 9000-es szabványcsalád alapján, azonban ez a kidolgozás erőforrásokat igényel, amelyek a felső vezetés képzési költségeiben, a dolgozók kiképzésében, valamint a kidolgozói munkára fordítandó többlet munkaidő igényben rejlenek.

A közleményben bemutattuk, hogy a technikai fejlődés magával hozott olyan negatív változásokat is, amelyek indokolttá teszik a hálózat-felügyelet mellett létrehozni a számítógép veszélyjelző és incidenskezelő központot (CIRC). Bemutattuk továbbá a hálózat-felügyelet és az incidenskezelő központ viszonyrendszerét és áttekintettük mindkettő alrendszer feladatkörét.

A közleményben foglaltakat áttekintve, az abban megfogalmazottakat mérlegelve az alábbi következtetéseket vonjuk le:

- A vizsgálat időszakát tekintve kijelenthető, hogy a VIRTAR három alapvető szakterületét illetően a vezetés egységessége nem valósult meg, a szakterületi viszonyrendszer korrekt rendezése nem teljesült;
- A technológiai fejlődés következtében megváltozó szövetségi alkalmazási lehetőségek hazánk tekintetében is előre vetítik a számítógép veszélyjelző és incidens központ (CIRC) megszervezésének és működtetésének szükségességét;

- A VIRTAR vezetésének kialakítását célszerű a megfelelő szabványcsaládra, valamint bevált gyakorlatokra alapozva végrehajtani.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] 1949. évi XX. törvény: A Magyar Köztársaság alkotmánya 40/B § (3) bekezdés
- [2] 2004. évi CV. törvény: a honvédelemről és a Magyar Honvédségről 93-94§
- [3] ÁLT 27 Magyar Honvédség Összhaderőnemi Doktrína 2. kiadás 2007 68. oldal
- [4] 2134/2006. (VII. 27.) Korm. határozat a Magyar Honvédség irányításának és felsőszintű vezetésének rendjéről
- [5] Négyesi Imre: TRAGBARE UND FELDINFORMATIK-GERÄTE I. (Tábori és hordozható informatikai eszközök I.) (Hadmérnök on-line, IV. évfolyam, (2009) 2. szám, 333-339. oldal, ISSN 1788-1919)
- [6] Négyesi Imre: Az önkormányzatok informatikai stratégiája és a Magyar Információs Társadalom Stratégia összefüggései (Hadtudományi szemle on-line, II. évfolyam (2009) 2. szám, 85-92. oldal HU ISSN 2060-0437)
- [7] MSZ EN ISO 9001:2000 Minőségirányítási rendszerek 20. oldal
- [8] Négyesi Imre: Informatikai rendszerek oktatása a katasztrófavédelmi szakirányon (ZMNE Konferencia előadás, 2010.05.03.)
- [9] A HM Támogató Dandár rendeltetése internet letöltés:
http://www.hm.gov.hu/honvedseg/magyar_honvedseg_tamogato_dandar